

Oslo, 01.september 2014

Høringsvar til utredningen "Gjennomgang av Norsk Kulturråd", fra Norske Dansekunstnere

Norske Dansekunstnere, forbundet for dansere, koreografer og pedagoger, (NoDa) er et uavhengig landsomfattende fag- og kunstnerforbund med rundt 860 medlemmer, dannet i 1947.

Norske Dansekunstnere takker for muligheten for å inngi høringssvar til utredningen "Gjennomgang av Norsk Kulturråd". Vi takker også for utsettelsen til 01. september som ble innvilget organisasjonene i Kunstnernettverket.

Kulturrådet har en helt spesiell stilling for dansekunsten i Norge, da det forvalter eksistensgrunnlaget for nesten alle aktørene. Innspillet fra Norske Dansekunstnere til utredningen av 29.mars var følgelig omfattende, og inneholdt beskrivelse av Kulturrådets rolle for dansekunsten og dansekunstens stilling generelt.

Mandatet til utredningen har vært vidt. NoDa svarer i dette høringssvaret på det vi finner mest relevant for oss i utredningen som nå foreligger. Høringssvaret kommenterer anbefalingene kronologisk, og begynner med noen innledende generelle betraktninger som også omfatter et sammendrag av vårt svar.

0. INNLEDNING / SAMMENDRAG

Why fix it if it ain't broken?

Det er viktig å ha huske på at det ikke pga. sykdomstegn hos Kulturrådet at denne gjennomgangen er laget. Tvert imot, den omfangsrrike referansegruppa "ga uttrykk for tilfredshet med Norsk kulturråd, både administrativt og som kollegialt organ." (s7). NoDa kan slutte seg til dette.

Ikke desto mindre er det positivt med en gjennomgang av oppgaver og organisering, med åpenhet for nye tanker. NoDa synes utredningen har vært interessant lesning og takker gruppa for arbeidet.

Mangler kunsterperspektivet

Denne utredningen svekkes betydelig av et manglende perspektiv fra kunstnerens – brukerens – ståsted. Perspektivet er isteden ovenifra. Det er ingen kunstnere i utredningsgruppa, og det bærer utredningen dessverre tydelig preg av. Utredningsgruppa har vært foruten kunnskap om hvordan alt virker og oppleves i praksis som kunstner innen kulturrådets forvaltningsområde.

Kort sammendrag av NoDas viktigste synspunkter:

Norske Dansekunstnere er negative til utvikling av rådet mot et mer politisk organ. Vi er opptatt av å ivareta demokratiske prinsipper og prosesser, og herunder er vi imot at rådet skal bestemme kunstfeltens økonomiske rammer. NoDa er svært kritisk til å nedlegge det uavhengige stipendsystemet og legge all makt over dette til rådet. Å skulle se stipend og prosjektstøtte i sammenheng stiller vi oss uforstående og hoderystende til. Vi er videre sterkt imot forenkling (redusering) av ordninger for administrasjonens skyld, og anklager utredningen for sitt ovenfra-perspektiv istedet for et brukerperspektiv. Utredningens forslag om dobbel svekking av den kunstfaglige kompetansen i rådet er ikke tilrådelig, og kommer bl.a. til å overflytte kunstfaglig makt til administrasjonen. NoDa er derimot veldig positive til at beslutningsmyndigheten over tildelinger overføres til fagutvalgene, noe som vil komme kunstnerne tilgode i form av raskere svar på søknader. Vi er også enige med utredningsgruppen i at hovedregelen må bestå, slik at institusjoner med fast årlig statstilskudd ikke kan søke Kulturfondet. NoDa ser flere fordeler med den delegerte forvaltningen i post 74. Dersom posten likevel skal nedlegges, forutsettes det et nytt nivå med ordninger for driftstøtte under Kulturfondet, - og dette vil være interessant for flere, bl.a. basiskompanier og regionale kompetansesentre for dans.

Maktspredning har blitt til maktkonsentrasjon

"Begrepet maktspredning (peker på) et behov for at muligheten til å utøve makt, er spredt på en rimelig måte, og at ikke uforholdsmessig mye makt er samlet på få hender." (s50). Utredningsgruppa foreslår å flytte politisk strategisk makt til rådet, flytte økonomisk makt til rådet, flytte stipendkomiteutnevninger til rådet, flytte rollen som styre/utvalget for statens stipender til rådet, flytte kvotefordelingen til rådet, - og på toppen av dette redusere rådet fra 10 til 7 personer. Alle disse forslag må sies å samle mer makt på færre hender. Altså maktkonsentrasjon istedenfor maktspredning.

Prosjektfinansiering ("arbeidsinntekter") og stipend ("forskningsmidler") utgjør kunstneres kanskje to viktigste økonomiske inntektskilder. Dette er to vidt forskjellige økonomiske strukturer med helt ulike formål, som hittil har vært uavhengige fra hverandre. Å samle disse to i det samme rådet for å se dem i sammenheng er en eksepsjonell endring og ensretting av kunstneres økonomiske premisser. Dette er meget besynderlige forslag i en utredning hvis mandat var å undersøke muligheter for maktspredning

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. Anbefaling nr 1. OM UTVIKLING AV RÅDET I RETNING AV POLITISK STRATEGIORGAN	s 4
1.1 Historisk utvikling har formet et godt fordelingsorgan	s 4
1.2 Klarhet i makt- /myndighetsområder	s 4
1.3 Hvem bør ha politisk makt?	s 4
1.4 Demokratisk påvirkning og politisk styring en nødvendighet for utviklingen	s 5
1.5 Svekker fremtidig vekst?	s 5
1.6 Skaper uønsket distanse og to "verdener" innen kunsten i Norge	s 5
1.7 Armlengdes avstand i det kulturfaglige, ikke det kulturpolitiske	s 6
1.7.1 Armlengdes avstand fra rådet til fagutvalgene?	s 6
2. Anbefaling nr 2. OM SAMMENSETNINGEN AV RÅDET	s 6
2.1 Kunstfaglig kompetanse er kritisk viktig og bør ikke svekkes	s 6
2.2 Maktoverføring til administrasjonen	s 6
2.3 Om kontakten med fagutvalg	s 7
2.4 Ombudsmenn – å representere kunstfelt	s 7
3. Anbefaling nr 3. OM OPPNEVNING AV RÅDET	s 7
3.1 Sju rådsmedlemmer er for få	s 7
3.2 Åtte år er for lenge	s 8
3.3 Ja til rullerende oppnevning	s 8
4. Anbefaling nr 4. OM VALGKOMITE	s 8
5. Anbefaling nr 5. OM FLEKSIBILITET, - ELLER ØKONOMISK MAKT	s 8
5.1 Makt over 5% er lik makt over utviklingen	s 8
5.2 Økt klarhet i arbeidsdelingen	s 9
5.3 Urimelig berg- og dalbane	s 9
6. Anbefaling nr 6. AT RÅDET NEDSETTER FAGUTVALG OG RETNINGSLINJER	s 9
7. Anbefaling nr 7. BESLUTNINGSMYNDIGHET TIL FAGUTVALGENE	s 10
7.1 Kortere saksbehandlingstid	s 10
7.2 Viktig bidrag til maktspredning	s 10
8. Anbefaling nr 8. OM FAGUTVALGENES SAMMENSETNING	s 10
8.1 Tung kunst- og kulturfaglig kompetanse på hvert felt	s 10
9. Anbefaling nr 9. AVVIKLING AV DAGENS STIPENDSYSTEM	s 11
9.1 Feilaktig anklage vedr. armlengdes avstand i dagens system	s 11
9.2 Likebehandling av alle kunstnere	s 12
9.3 Maktkonsentrasjon I: Rådet erstatter Utvalget for statens stipender og garantiinntekter	s 12
9.4 Maktkonsentrasjon II: Rådet overtar oppnevning av stipendkomite	s 12
9.5 Maktkonsentrasjon III: Rådet overtar kvotefordelingen	s 12
9.6 Sammenheng mellom stipend og prosjektstøtte?	s 12
9.7 Ett utvalg for alt?	s 13
9.8 Forslagsmulighet sikrer ikke maktspredning	s 13
10. Anbefaling nr 10. AVVIKLING AV POST 74	s 13
10.1 Delegert forvaltning mobiliserer kunstfaglig skjønn i faste tiltak	s 13
10.2 Lukker et fleksibelt handlingsrom	s 13
10.3 Forutsetter at Kulturfondet får nytt formål om ordinær driftstøtte	s 14
10.4 Forutsetter en ny ordning/avsetning for driftstøtte	s 14
10.5 Samle etablert infrastruktur på post 74 eller tilsvarende	s 14
10.6 Innføring av 3-trinns støttestruktur under Kulturfondet	s 14
10.6.1 Flerårig finansiering optimaliserer virksomhetene	s 14
10.6.2 Tre-trinnsmodell	s 15
11. Anbefaling nr 11. AVVIKLING AV POST 56	s 15
12. Anbefaling nr 12. OM FORENKLING OG SAMORDNING, - aka REDUSERING	s 16
12.1 Nedenifra-perspektivet	s 16
12.2 Ovenifra-perspektivet	s 16
12.3 Skreddersydde ordninger bør ikke rasjonaliseres bort	s 17
12.4 Forslag til reduksjon i søknadsveldet, og bedre omløp av forestillingene	s 17
13. Anbefaling nr 13. HOVEDREGELN OM INSTITUSJONERS ADGANG TIL Å SØKE KULTURFONDET	s 17
14. Anbefaling nr 14. OM FoU OG EGENINITIERTE TILTAK, - BESTILLER OG UTFØRER	s 18
15. Anbefaling nr 19. DET INTERNASJONALE OMRÅDET	s 18
16. Anbefaling nr 20. OM DELING AV KULTURRÅDET	s 18

1. Anbefaling nr 1. OM UTVIKLING AV RÅDET I RETNING AV POLITISK STRATEGIORGAN

1.1 Historisk utvikling har formet et godt fordelingsorgan

Utredningen og anbefalingene preges av at utredningsgruppen har valgt å ønske seg et mer politisk kulturellt råd, som de i anbefalingen benevner et "strategiorgan". Norske Dansekunstnere er grunnleggende uenig i valget om å slå inn på en slik linje. Utredningsgruppen ønsker seg tilbake til et mer politisert råd som det engang var, et råd som utvikler kunst- og kulturpolitiske strategier og deltar som debattaktør. Men verden omkring kulturellt råd er helt annerledes i dag, illustrert i følgende sitat på s10: *"Kulturellt råd hadde en dominerende posisjon i kulturforvaltningen da det ble etablert. Det fantes den gang ikke noe Kulturdepartement, og kulturinstitusjonene var få og hadde få ansatte. Senere har vi fått et eget kulturdepartement og sterke kulturinstitusjoner med store fagmiljøer. Også kommuner og fylker har en kraftig utbygget kulturkompetanse. Kulturellt råd har i større grad blitt et fordelingsorgan på grunnlag av et kunstfaglig skjønn. Dette bør ha innvirkning på hvordan rådet sammensettes."* Sitatet er hentet fra St.prp nr 65 (2008-2009), og konsekvensen den gang var at man konsentrerte kompetansen i rådet om det kunstfaglige, og sluttet med rådsmedlemmer som var representanter for politiske partier eller organisasjoner. I Lov om Norsk Kulturellt råd fra 2013 ble det fastslått i selve lovteksten at "medlemmene oppnevnes på grunnlag av kunst- og kulturfaglig kompetanse". Dette harmonerer forøvrig med opprinnelsen som beskrevet på s9 i utredningen: "Rådets profil var fra etableringen sterkt kunstnerpreget, med medlemmer som var blant sin tids mest fremtredende kunstnere." Dagens utgave av Kulturellt råd er et produkt av en lang historisk utvikling, og er blitt et meget velfungerende forvaltningsorgan som nyter bred legitimitet for sin kunstneriske skjønnsutøvelse. NoDa ønsker å holde fast ved denne profilen, snarere enn å utvikle det til et mer politisk organ.

Som utredningen beskriver har kulturellt råd gjennomgått en reise, en utvikling, i grenseflatene mot det politiske systemet. Man har prøvd både mere og mindre politisk styring, før man i 2011 landet på dagens modell som i det store og hele begrenser seg til en overordnet budsjettstyring av totalrammen til de ulike kunstområdene (fagkapitlene), dog med en adgang til overordnede føringer eller konkrete satsninger. Gjennom denne "evolusjonen" har vi i dag et system som de aller fleste aktører kan leve med og ha tillit til, både i kunstmiljøene, i det politiske miljø, blant interessegrupper, og i allmennheten.

Selv om utredningsgruppas forslag ikke utgjør helt revolusjonerende endringer av Kulturellt råd, så er både forslaget om at rådet skal omdannes i retning av et mer politisk/strategisk råd og forslaget om at rådet skal få omdisponere budsjetttrammene gitt av stortinget uttrykk for et prinsipielt veivalg som vi problematiserer i det følgende.

1.2 Klarhet i makt- /myndighetsområder

"Kulturpolitikk handler i stor grad om makt og myndighet til å foreta beslutninger om fordeling av offentlig støtte" (s50). NoDa mener det er klare og ryddigst med en adskillelse av de to myndighetsområdene *politikkskapning og pengetildeling*. Dette oppnås best ved at politiske avgjørelser om infrastruktur, omfang, satsningsområder, budsjetttrammer, osv. gjøres av våre demokratiske politiske organer, mens den konkrete tildeling av penger skjer ved en autonom faglig skjønnsutøvelse, på armlengdes avstand fra andre interesser. NoDa støtter altså konklusjonen i St.prop'en fra 2009, om å reddyke Kulturellt rådets rolle som fordelingsorgan. Dette er ikke ment til hinder for at kulturellt råd har fleksibilitet mellom spesifikke ordninger innen samme kunstfelt, eller ivaretar sin rolle som informasjonskilde og rådgiver for departementet.

1.3 Hvem bør ha politisk makt?

Utredningsgruppen antar at innføring av fleksibilitet i mellom fagkapitlene, altså større frihet og makt til rådet, vil kunne åpne en diskusjon om fordeling mellom kunstområder og derigjennom skape "dynamikk" i rådet. Men ønsker vi virkelig den utviklingen? Et mektigere kulturellt råd? Vil vi at makten

skal ligge i et slikt autonomt råd, eller innafor det demokratiske systemet? Det demokratiske systemet har transparente beslutningsprosesser med åpne dører inn på alle nivåer og i alle faser. Kulturrådet vil aldri bli like transparente eller tilgjengelige, - kulturrådet er slett ikke en konstruksjon rigget for å håndtere politisk påvirkning. Politikere er representative og utskiftbare personer valgt av folket. NoDa er skeptisk til at rådsmedlemmer i større grad skal ta politikerrollen, uten å være representative, uten å være ansvarlige overfor andre enn seg sjøl, uten å være valgbare (for folket). Det er en demokratisk rett at de berørte - selv, eller gjennom sine representative organisasjoner – skal ha mulighet til å påvirke de politiske beslutningene for sitt felt. Det blir et demokratisk problem dersom aktører og interessegrupper fremover skal bli avskåret fra muligheten til å påvirke politikken for sine bransjer. Vi minner i denne sammenheng om at mange tusen har sine karrierer avhengige av kulturrådets finansiering. Deriblant vil man finne hele bransjer av kunstnere / kunstfelt, eksempelvis dansekonsten som har nesten hele sin virksomhet postert innunder Kulturfondet. NoDa mener økt politisk rolle i rådet avføder demokratiske problematikker, som ikke er berørt i utredningen. Å bedrive kulturpolitikk må fortsette å være politikeres jobb.

1.4 Demokratisk påvirkning og politisk styring en nødvendighet for utviklingen

Påvirkning gjennom de demokratiske mekanismer er faktisk en nødvendighet for utviklingen. Mye positivt ville ikke skjedd uten denne dynamikken. Dersom Kulturrådet alene skulle fått styre utviklingen på sine forvaltningsområder hadde det for eksempel ikke blitt noe løft for dansekonsten. Det hadde ikke eksistert vellykkede tiltak som basisfinansieringsordning, støtteordning for regionale kompetansesentre, et eget fagutvalg for dans, arrangørstøtteordning, - alt dette har blitt til gjennom politisk styring, på grunn av påvirkning fra de som kjenner hvor skoen trykker – nemlig kunstnerne selv og deres organisasjoner. Denne utviklingen på feltet har foregått gjennom vanlige demokratiske kanaler. Konkret betyr dette for eksempel at politiske føringer om friske midler til definerte tilskuddsordninger er et naturlig og sunt resultat av kunstneres demokratiske rett til å påvirke strukturer i sin egen bransje. Å svekke muligheten for dette vil være et tilbakeskritt for tidsriktig utvikling innen kunstfeltene.

1.5 Svekker fremtidig vekst?

For oss som håper på en økonomisk vekst for det utenom-institusjonelle kunstfeltet under Kulturfondet, kan det neppe sies å være strategisk smart å føre mer av politikken ut av stortingssalen og innunder et eksternt råd. Å distansere sektoren fra de bevilgende politikerne borger snarere for svakere utvikling for det prosjektbaserte kunstfeltet, som er nede på en andel på 7,6% av det totale statlige budsjettet til kulturformål (fra 22% i 1965). Makten til å øke denne andelen er hos politikerne, så for å oppgradere denne sektoren finansielt og strukturelt er det behov for å styrke snarere enn svekke engasjementet og kjennskapen til det prosjektbaserte kunstfeltet - hos politikerne. Derfor mener vi det er avgjørende at Stortinget beholder en mer detaljert budsjettstyring enn en sekkebevilgning til hele Kulturfondet.

1.6 Skaper uønsket distanse og to "verdener" innen kunsten i Norge

En konsekvens av utredningsgruppens veivalg om å gi rådet økt makt og friere hender er at det medfører en økt divisjon mellom det institusjonelle kunstlivet under departementets forvaltning, og det utenom-institusjonelle som skal bli stadig mer rådets domene, også strategisk/politisk. Departement (og storting) vil da kunne "lene seg mer tilbake" i forhold til ansvar og politikk for de "frie kunstfeltene". Dette er til sterk ulempe for et helhetlig perspektiv og en helhetlig politikk for kunsten i Norge, og for de forskjellige kunstartene. NoDa mener det er meget uheldig å øke kløften og distansen mellom virksomheter som er postert her eller der – under departementet eller under kulturrådet. Det er ingen grunn til at dette bør ses på som to ulike "verdener". Tvert imot burde man bygge ned skarpe skillelinjer og se kunstartene mer helhetlig, på tvers av finansieringsplattformer, - det ville sannsynligvis gavnet både kunsten og samfunnsøkonomien. Men det fordrer ett myndighetssted hvor ansvar og kompetanse er samlet.

1.7 Armlengdes avstand i det kulturfaglige, ikke det kulturpolitiske

Utredningen redegjør godt for prinsippet om armlengdes avstand. Vi er skjønt enige om at verken politiske eller organiserte interesser skal styre kunstneriske valg, og at armlengdesprinsippet betyr at staten skal delegere myndigheten til å fordele støtte til et uavhengig og kunstfaglig kompetent organ. Imidlertid bruker utredningsgruppa senere armlengdesprinsippet for å legitimere sitt ønske om å gjøre rådet til en kulturpolitisk aktør: *"I tråd med prinsippet om armlengdes avstand er det behov for en kulturpolitisk aktør som kan ta en rolle i debatten (...)"* (s55). Her er begrepet kulturfaglig - som lå til grunn i tematiseringen om armlengdesprinsippet, byttet ut med begrepet kulturpolitisk. På den kulturpolitiske arena er det nettopp politiske og organiserte interesser (og andre), som skal brynes i en åpen dialog, om behov, prioriteringer, stimuleringsordninger, osv.

1.7.1 Armlengdes avstand fra rådet til fagutvalgene?

En problematikk som utredningen verken drøfter eller engang nevner, men likefullt reiser - er prinsippet om armlengdes avstand mellom fagutvalg og råd. Armlengdes avstand diskuteres bare mellom kulturrådet og politiske / organiserte interesser. Men dersom man skal flytte myndighetsnivået over beslutningene av tildelingene ned til fagutvalgene, så står man igjen med et nytt mellomnivå, nemlig selve rådet. Dersom samtidig rådet skal bli mer av en kulturpolitisk aktør, som i større grad bestemmer strategier for utvikling av kunstfeltene, kan man spørre seg om det ikke har oppstått en ny grenseflate mellom det kunstfaglige skjønn og den overliggende politikk?

2. Anbefaling nr 2. OM SAMMENSETNINGEN AV RÅDET

2.1 Kunstfaglig kompetanse er kritisk viktig og bør ikke svekkes

I Lov om Norsk Kulturråd fra 2013 fastslås det at "medlemmene oppnevnes på grunnlag av kunst- og kulturfaglig kompetanse". Utredningen tar til orde for å justere kravene til sammensetning og kompetanse i rådet, og innføre kriterier om kompetanse innen organisasjon og ledelse, økonomi, forskning og utvikling, ved siden av allmennpolitisk og kulturpolitisk kompetanse. Samtidig med dette vil de nedjustere antall rådsmedlemmer med 30%, fra 10 til 7 personer. Summen av dette blir en dobbel svekking av den kunstfaglige kompetansen i rådet. Dette til tross for at de klart viktigste oppgavene fordrer dyp og bred kunstfaglig kompetanse, akkurat som før (ref. anbefaling nr 6). Nøyaktig *hvem* skal sitte i de ulike fagutvalgene, og med sin erfaringsbakgrunn og kunstsyn få dømme over hva slags kunst som skal bli produsert og ikke, i dette landet? Det er fagutvalgene som leser søknader og tildeler penger som faktisk er Kulturrådet, for kunstnerne utenfor. Å finne de rette menneskene her er kanskje den mest avgjørende oppgaven rådet skal ivareta. Rådsmedlemmene må kjenne til og forstå behovene i ute i de ulike kunstfeltene. Hva slags type ordninger skal man ha, med hvilke økonomiske rammer og hvilke retningslinjer?

Vi presiserer at vi ikke i utgangspunktet har noe imot å tilføre rådet flere kompetanseområder, - men vi mener dette må komme i tillegg og ikke på bekostning av den tunge og brede kunstfaglige kompetansen rådet i dag besitter.

2.2 Maktoverføring til administrasjonen

NoDa mener at et råd på 7 medlemmer hvorav flere skal ha annen type kompetanse enn kunstfaglig, ikke vil være i stand til å utføre disse kjerneoppgavene nevnt over tilfredsstillende. Etter all sannsynlighet vil makten i slike saker i praksis flyttes fra rådet til administrasjonen, som vil gjøre disse valgene i sine saksforberedelser foran rådsmøtene. Rådet vil ikke lenger ha tilstrekkelig dyp innsikt i kunstmiljøene, og i hvert fall ikke i bredden av kunstfeltene, til å fungere godt nok som et ledende organ og et korrektiv til det som kommer fra administrasjonen. NoDa frykter at det nye rådet slik det skisseres vil innebære en maktforflytning fra det valgte kollegiale organet til administrasjonen, med sine faste ansatte.

2.3 Om kontakten med fagutvalg

Hvorvidt rådsmedlemmer bør være ledere i fagutvalg, som i dag, er et dilemma da det har både positive og negative sider. Det overordnet viktige er at rådsmedlemmene har god kontakt med "gølv", - med hva som rører seg i kunstmiljøene, hvordan aktørene forstår seg selv, sin kunst og sin samtid, - dette får man bare gjennom å rent faktisk lese søknader. Videre er det som utredningen også påpeker viktig at rådsmedlemmene holder seg godt orientert om arbeidet i fagutvalgene, deres prosesser, diskusjoner, dilemmaer, frustrasjoner og behov. Men det er mulig at dette kan løses på andre måter, som utredningen også foreslår, eksempelvis ved observatør-rolle i fagutvalgene. Vi tror imidlertid at også en leseplikt av søknader må til.

På minussiden for å inneha fagutvalgslederrollen vil NoDa anføre at rådsmedlemmet da utgjør en utilbørlig maktposisjon i fagutvalget, især fordi rådsmedlemmet kan sitte der i hele åtte år (to rådsperioder), mens øvrige fagutvalgsmedlemmer skiftes ut hvert andre år. Åtte år er altfor lenge i et slikt skjønnsorgan, og især som leder, når et viktig prinsipp er at ikke visse kunstsyn skal feste seg. Videre kan man også problematisere - dersom beslutningsmyndigheten nå skal tilligge fagutvalgene alene – hvorvidt det må være armlengdes avstand mellom det skjønnsutøvende fagutvalg og det politikkskapende råd.

2.4 Ombudsmenn – å representere kunstfelt

Utredningen er bekymret for at rådsmedlemmene i noen grad opptrer som ombudsmenn for "sine" kunstfelt. Det er naturlig at dypere innsikt kan gi seg uttrykk i sterkere meninger, uten at det nødvendigvis er noe galt i det. Dyp kompetanse innenfor ett kunstfelt vil garantert inneholde mye kunnskap som er overførbart til andre kunstfelt. I likhet med styremedlemmer generelt må en forvente at rådsmedlemmene har et bevisst forhold til at hatten som rådsmedlem innebærer et helhetlig ansvar for Kulturrådet, og ikke for sektorinteresser. Alle rådsmedlemmer i dag og i fremtiden har uansett tilknytninger bakover som de må ha et bevisst forhold til, de er jo utpekt på grunnlag av relevant erfaring.

I sin anbefaling skriver utredningen at "Medlemmene skal ikke representere særskilte kunstfelt." Det gjør de heller ikke i dag, i betydningen å være utpekt fra "særskilte kunstfelt" med et eller annet mandat om å representere dette kunstfeltet især. Men skal man tolke denne formuleringen strengt, i retning av at heretter skal ikke medlemmers erfaringsbakgrunn engang kunne bli forbundet med "særskilte kunstfelt", - ja da blir NoDa svært bekymret for utilstrekkelig kunstfaglig kompetanse i rådet.

3. Anbefaling nr 3. OM OPPNEVNING AV RÅDET

3.1 Sju rådsmedlemmer er for få

NoDa støtter ikke utredningens anbefaling om å redusere antall rådsmedlemmer. Vi er bekymret for at en slanking fra 10 til 7 personer (30% reduksjon) ikke vil kunne ivareta tilstrekkelig kompetanse i dybden og bredden av landets mangfoldige kunstliv til å utføre kjerneoppgavene tilfredsstillende. De klart viktigste oppgavene fordrer dyp og bred kunstfaglig kompetanse, akkurat som før (ref. anbefaling nr 6). En reduksjon til 7 medlemmer hvorav flere skal ha annen type kompetanse enn kunstfaglig, blir i sum en dobbel svekking av den kunstfaglige kompetansen i rådet.

Etter all sannsynlighet vil en slik endring i praksis flytte kunstfaglig makt fra rådet til administrasjonen. Rådet vil i langt større grad måtte lene seg på innstillingene fra administrasjonen., som vil gjøre disse valgene i sine saksforberedelser foran rådsmøtene. Rådet vil ikke lenger ha tilstrekkelig dyp innsikt i kunstmiljøene, i hvert fall ikke i bredden av kunstfeltene, til å fungere godt nok som et ledende kunstfaglig organ og til å utfylle og korrigere det som kommer fra administrasjonen.

Ser man på studien av tilsvarende strukturer i andre land finner man at de fleste har bred representasjon i sitt øverste organ, eksempelvis 12 personer i Danmark, 15 i England og 9 i Sverige

3.2 Åtte år er for lenge

NoDa mener at en sammenlagt styreperiode på åtte år er for lenge. Vi foreslår enten tre pluss tre år, eller fire pluss to år, slik at maksimalt sammenlagt tid blir seks år. Rådsmedlem er en veldig mektig posisjon, hvor det er sunt å ivareta rotasjon, og dessuten er de prosjektbaserte kunstfeltene i en kontinuerlig utvikling.

3.3 Ja til rullerende oppnevning

Utredningsgruppa foreslår å stanse dagens system med rullerende oppnevning, og begrunner dette med mindre behov for utskiftninger når rådet ikke lenger skal behandle tildelingssakene. NoDa vil fremheve at rådet fortsatt skal beslutte saker som får svært avgjørende betydning for kunstnerne og kunstfeltene, som utvikling av finansieringsordningene, økonomiske rammer for disse, og ikke minst utnevnelsen av fagutvalgene. NoDa mener det er nødvendig å opprettholde en rullerende oppnevning.

4. Anbefaling nr 4. OM VALGKOMITE

Forslaget om en valgkomite som skal finne frem til og foreslå rådsmedlemmer, er dels besnærende, dels fryktinngytende. Vi liker økt åpenhet omkring utnevnesprosessen, og forslaget om mulighet til å foreslå kandidater, - for øvrig en mulighet som absolutt ikke bør begrenses til kun fylkeskommuner. Men når valgkomiteens innstilling bare skal fravikes "dersom det foreligger helt spesielle grunner", gir man samtidig en urimelig stor makt til denne valgkomiteen. De blir gitt en posisjon til å indirekte styre retningen for utviklingen av hele det utenominstusjonelle kunstlivet i Norge. Denne makten kan ikke ligge hos tre personer. Et vanlig system med valgkomite innebærer at innstillingen blir gjenstand for debatt og votering. Her kan det virke som utredningsgruppa har blitt litt forblindet i sine bestrebelser på å apolitiserer oppnevningen. Utredningsgruppa håper at innføring av en valgkomite "vil kunne gi rådets medlemmer nødvendig legitimitet" (s58). Mon det. Det at bare tre (eller et fåtall) personer har fått bestemme hele rådet, tror vi snarere er egnet til det motsatte, - at rådets legitimitet angripes. NoDa har p.t. ingen klar formening om hvordan oppnevningen helst bør foregå, men anerkjenner utredningens poeng med svak transparens omkring dagens oppnevning til både råd og fagutvalg. Av studien av kulturråd i andre land fremkommer det at også i våre naboland er det departementet som oppnevner kulturrådet eller tilsvarende organ.

5. Anbefaling nr 5. OM FLEKSIBILITET, - ELLER ØKONOMISK MAKT

I lys av våre resonnementer omkring hvem som skal ha politisk og økonomisk makt (se kap 1.2, 1.3), er vi ikke positive til fullmakter til å omgjøre på stortingets vedtak. Utredningen støtter - i likhet med NoDa - dagens modell der stortinget bestemmer de økonomiske rammene for hvert fagkapittel. Men utredningen foreslår likevel at rådet skal gis adgang til å overføre 5 % av rammen mellom fagkapitler/kunstfelt. Dette er NoDa prinsipielt uenig i.

5.1 Makt over 5% er lik makt over utviklingen

5 % kan ved første øyekast virke lite dramatisk. Men det representerer faktisk mye penger, eksempelvis for fagkapittelet scenekunst utgjør 5 % hele 13 millioner kroner. Det er mer enn totalbeløpet i flere av de mindre ordningene til sammen. Det er mer enn den normale årlige veksten som stortinget bevilger. Med andre ord er det mer enn nok handlingsrom til at Kulturrådet selv kan definere all videre utvikling. Eventuelle politiske prioriteringer gjennom de årlige budsjettbevilgninger vil kunne nivelleres ut av rådet, dersom de skal ha fullmakt til å forfølge sine

egne prioriteringer innenfor 5 % av totalrammen. Da har man i praksis ikke politisk styring likevel, fordi rådet kan velge å ta utviklingen i den retningen de selv vil. 5 % makt over midlene blir dermed til en langt større andel makt over utviklingen.

5.2 Økt uklarhet i arbeidsdelingen

Vi minner om sitatet fra s 50; "Kulturpolitikk handler i stor grad om makt og myndighet til å foreta beslutninger om fordeling av offentlig støtte". NoDa mener det prinsipielt riktige, og det ryddigste for alle, er at myndighetsområdene holdes adskilt og at politikerne bestemmer rammene, mens kulturrådet forvalter innenfor disse rammene. Vi stiller oss uforstående til at gruppa grunngir ønsket om mer fleksibilitet med "behovet for økt klarhet i arbeidsdelingen mellom de politiske myndigheter og kulturrådet" (s57). Dersom politikerne skal bestemme rammene, men så skal rådet kunne ombestemme de samme rammene, virker det åpenbart for oss at økt *klarhet* om arbeidsdelingen mellom politikere og rådet vil bli resultatet.

Videre mener vi at utredningsgruppa overdriver i hvilket tempo det er behov for å gjøre endringer i budsjetttrammene til fagkapitlene, når de fremfører at det er nødvendig "å respondere på endringer som skjer i løpet av budsjettåret" (s57). Å kalle de store sekkebevilgningene til fagkapitlene "en rigid struktur for budsjett disponering som ikke er forenlig med kunstfeltenes utvikling fordi den ikke fanger opp kunstens egne behov", mener vi er å skyte langt over mål. Vi er enige i at Kulturrådet skal ha en fleksibilitet i bruken av fondsmidlene, men mellom stortingets årlige budsjettbehandlinger er det tilstrekkelig å ha fleksibilitet imellom alle de detaljerte ordningene innenfor hvert fagkapittel/kunstfelt.

5.3 Urimelig berg- og dalbane

Et perspektiv NoDa vil løfte frem er at den sektoren Kulturrådet forvalter utgjør arbeidsplassen til svært mange mennesker. Tusenvis av kunstnere arbeider i tiår etter tiår, og har interessante og støtteverdige kunstnerkarrierer, - og de er avhengige av finansiering fra Kulturrådet. At budsjetttrammene skal være mer labile representerer en respektløs behandling av disse kunstnerne. Den brutale baksiden av 5%-fleksibiliteten er at for å imøtekomme vekst/behov innen ett kunstfelt, vil det føre til nedskjæringer i et annet kunstfelt. NoDa finner det urimelig at for eksempel fremvekst innen dataspillproduksjon et gitt år, skulle være direkte årsak til at det ble spilt færre forestillinger av teater og dans det året. Dersom man skal løfte frem enkelte kunstfelt og stagnere andre kunstfelt, er det en politisk sak av et format som hører hjemme på kulturpolitikernes bord.

Dersom budsjetttrammene i Kulturrådet skal være veldig fleksible, bør konsekvensen være at mye av den virksomheten som sorterer under der i dag, heller burde befinne seg på utsiden under noe mer forutsigbare rammevilkår. Det vil antagelig bety under departementets budsjettposter, særlig dersom post 74 fjernes. Da tenker vi særlig på produksjonsenheter (kompanier, koreografer) som over tiår har hatt jevnt og høyt aktivitets- og kvalitetsnivå. Også infrastruktur-tiltak som regionale kompetansesentre for dans, nettverk og arrangører som festivaler og lignende, har et sterkt behov for forutsigbarhet og langsiktighet i sin virksomhet. Disse kunne imidlertid passet til en form for delegert forvaltning, å la post 74.

6. Anbefaling nr 6. AT RÅDET NEDSETTER FAGUTVALG OG RETNINGSLINJER

Denne anbefalingen er så vidt vi kan se lik til dagens situasjon, og noe vi støtter. For å kunne utføre disse kjerneoppgavene bra kreves det at rådsmedlemmene besitter tung kunstfaglig kompetanse og bred kjennskap til kunstmiljøene. Hvem de velger til de ulike fagutvalgene har det meste å si for hva slags kunst som kommer ut i andre enden. Å finne de rette menneskene her er kanskje den mest avgjørende oppgaven rådet skal ivareta. Rådsmedlemmene må også kunne forstå behovene i ute i de ulike kunstfeltene, for å kunne vurdere hva slags type ordninger man skal ha, med hvilke

retningslinjer og hvilke økonomiske rammer. Kunstnerens inntrykk av Kulturrådet handler om hvor godt ordningene er innrettet mot de opplevde behovene, og hvilke dommer som felles av dem som leser søknadene. Suksesskriteriet for kulturrådet er å lykkes i dette grensesnittet mot brukerne, - og det skjer ved å gjøre en veldig god jobb med disse kjerneoppgavene i punkt 6. Som omtalt under kap 2.1 og 2.2 mener vi at et nytt råd som foreslått i denne utredningen ikke vil ha tilstrekkelig tung innsikt i kunstmiljøene, i hvert fall vil de ikke ha tyngde i bredden av kunstfeltene, til å gjøre denne jobben på en så god måte som den bør gjøres.

7. Anbefaling nr 7. BESLUTNINGSMYNDIGHET TIL FAGUTVALGENE

NoDa er enig med utredningsgruppa at spisskompetansen på et gitt kunstfelt sitter i det aktuelle fagutvalget, og at sammen med den forutgående saksforberedelsen og tilrådingen fra fagadministrasjonen så innebærer dette en tilstrekkelig grundig behandling av den enkelte søknad. Vi støtter anbefalingen om at fagutvalgene kan avgjøre tilskuddsaker.

7.1 Kortere saksbehandlingstid

Fra et bruker-perspektiv er det én konsekvens av at fagutvalgene får beslutningsmyndighet som umiddelbart står frem: Kortere saksbehandlingstid. Raskere svar på søknad. Ett mindre ledd i saksbehandlingsskjeden. Innstillingene fra fagutvalgene trenger ikke lengre ligge å vente i 1-1,5 måned på å klubbes igjennom et rådsmøte. Det vanligste klagesangen om kulturrådet vi som kunstnerorganisasjon får høre fra våre medlemmer er at det tar altfor lang tid før man får svar på søknader. I en prosjektbasert tilværelse går verden fort rundt, og betingelser endrer seg lenge før svaret på søknader kommer. Lang venting på svar er et stort hinder for å kunne inngå avtaler med involverte personer, samarbeidspartnere og spillesteder. Det som er smått komisk er at utredningen ikke har nevnt denne positive konsekvensen med ett ord, - de har enten ikke sett koblingen, eller så er de uvitende om kunstnerens kanskje største frustrasjon med kulturrådet. Det er faktisk mer tragisk enn komisk, fordi det avslører og understreker et veldig beklagelig faktum: denne utredningen lider stort under et manglende perspektiv fra kunstnerens – brukerens – ståsted. Den konsekvensen de i stedet trekker frem er at endringen vil frigjøre ressurser for rådet.

7.2 Viktig bidrag til maktspredning

Vi er glade for utredningen understreker fagutvalgenes positive betydning for mangfold og maktspredning i kulturlivet. Utviklingen med mange fagutvalg har innebåret maktspredning fra ett kollegialt organ til mange kollegiale organer, sammensatt av til sammen mer enn hundre personer fra hele landet.

8. Anbefaling nr 8. OM FAGUTVALGENES SAMMENSETNING

8.1 Tung kunst- og kulturfaglig kompetanse på hvert felt

NoDa er meget enig med utredningsgruppa når de skriver at *“Det er i første rekke fagutvalgsmedlemmenes kompetanse som gir fagfellevurderingene legitimitet blant søkerne. Medlemmene må derfor ha tung kunst- og kulturfaglig kompetanse innen det feltet de skal forvalte.”*(s58). Innen kulturrådets forvaltningsområde finner vi i dag heldigvis et mangfoldig kulturliv, som stadig vokser og blomstrer både i omfang og bredde, og også i kvalitet og profesjonalitet. Det har i sin tur satt stadig økte krav til kompetansen bak skjønnsvurderingene, og medført en økning i antall fagutvalg. Dansekunst fikk eget fagutvalg i 2005, noe som var svært viktig for en fagkompetent vurdering av dansekunst, og som siden har besørget legitimitet hos kunstnerne. Fagutvalget for dans er idag på 5 personer, noe vi anser som en passende størrelse for å ivareta faglig bredde, adekvat kompetanse og tilstrekkelig kapasitet til å følge med på alt som skjer. Dans har vært i en kontinuerlig vekst, og særlig det siste tiåret ser vi at antallet aktører og produksjonsvolumet har

ekspandert betraktelig. Fagutvalget for dans må kunne gi en forsvarlig og kompetent behandling av det mangfoldet av uttrykk, sjangre, formater og geografisk spredning som nå er gjeldende i dansefeltet. I denne sammenheng er vi urolige over utredningens overhengende mantra om forenkling og samordning (les: reduksjon) av ordninger, utvalg og komiteer. Dette er lite konkretisert, men utgjør like fullt anbefaling nr 12. Vi vil få understreke at porteføljen til fagutvalgene ikke må "samordnes" slik at medlemmene ikke lenger innehar den dybden på fagfeltet(ne) som jobben krever, - her beskrevet med utredningens egne ord fra side 49: *"Videre er det en forutsetning at de som velges ut til å foreta skjønnsvurderingene, har tilstrekkelig kompetanse innen det feltet vurderingene gjelder for. Kvalitetene ved kunst- og kulturprosjekter må vurderes i lys av fortidens og samtidens kunsttradisjoner og -praksiser. Skjønnsutøvelsen må støtte seg på kunnskap og erfaring."*

NoDa støtter utredningens momenter om bredde i fagutvalgene. Det må være et mål å imøtekomme best mulig representasjon fra ulike deler av miljøet, av landet, og fra ulike sjangre, generasjoner, kulturell bakgrunn, erfaring, etc. I denne forbindelse tror NoDa at anbefalingen om en forslagsdatabase der mange kan komme med (begrunnede) forslag til fagutvalgsmedlemmer kan være en god idé.

9. Anbefaling nr 9. AVVIKLING AV DAGENS STIPENDSYSTEM

Utredningen tillegger kunstnerorganisasjonene roller og makt som de ikke har, hvorpå de feilaktig bedømmer stipendsystemet for å være i konflikt med armlengdes avstand-prinsippet. Bygd på denne feilslutningen kommer utredningsgruppen med sin anbefaling om et helt nytt system.

9.1 Feilaktig anklage vedr. armlengdes avstand i dagens system

I kapittel 3.3 om armlengdes avstand starter feilslutningene. NoDa er fullstendig enig i at armlengdesprinsippet *"handler også om å sørge for at organiserte interesser ikke påvirker utøvelsen av det frie kunst- og kulturfaglige skjønnet."*(s49). Det er soleklart for kunstnerorganisasjonene at det er politikken, og aldri skjønnet, vi skal kunne påvirke. Like etterpå gjør imidlertid utredningen en kortslutning og legger til grunn at kunstnerorganisasjonene *"i samarbeid med offentlige myndigheter har beslutningsmyndighet"*, og som følge av dette så *"har kulturpolitikken et korporativt innslag"* (s49). Her påstår utredningen feilaktig at organisasjonene har beslutningsmyndighet. Feilen forplanter seg og forstørres i den påfølgende konklusjon: *"Når det korporative elementet, i denne sammenheng kunstnerorganisasjonene, gis myndighet til å fordele offentlig støtte til kunst- og kulturformål, kommer dette i konflikt med armlengdesprinsippet."*(s49). Her feller utredningsgruppa på sviktende grunnlag en dom som sier at måten stipendene gis på er i konflikt med armlengdesprinsippet. For når ble kunstnerorganisasjonene gitt "myndighet til å fordele offentlig støtte"? Stipendkomiteene er sakkyndige komiteer, som i sitt arbeid utfører en uavhengig, kunstfaglig vurdering – hvilket utredningen underslår, da de trenger dette poenget i sin argumentasjon for et nytt system. Stipendkomiteene lager en innstilling, som går til det departementsutnevnte Utvalget for statens stipend og garantiinntekter. Der fattes beslutningene om tildelinger av stipender. NoDa har ingen rolle eller innflytelse i den kunstfaglige skjønnsvurderingen i komiteene, og heller noen kunnskap om innstillingen som sendes oppover i systemet. Ergo er det feilaktig påstand at kunstnerorganisasjoner som NoDa er gitt "myndighet til å fordele offentlig støtte til kunst- og kulturformål". Den eneste myndigheten som er gitt kunstnerorganisasjonene, er myndigheten til oppnevning av medlemmene i stipendkomiteen. Det utgjør så absolutt en maktrolle, men den er på ingen måte i konflikt med armlengdes avstand-prinsippet. Det sentrale er at sakkyndige komiteer er faglig uavhengige. Stipendkomitemedlemmene oppnevnes på grunnlag av kunstfaglig kompetanse, og representerer ikke andre enn seg selv, sin kompetanse og sin integritet. Til grunn for sitt arbeide legger de "Forskrift for statens kunstnerstipender", "Veiledning for stipendkomiteene", "Habilitetsreglene for Norsk Kulturråd", med "særskilt tillegg for Statens Kunstnerstipend". Og de signerer taushetserklæring.

9.2 Likebehandling av alle kunstnere

Utredningen insinuerer at ikke-organiserte kunstnere ikke behandles på lik linje med de som er organisert. Utfra hva NoDa kjenner til finnes det ikke grunnlag for å anta noe slikt, og vi skulle gjerne sett utredningsgruppas grunnlag for at denne problematikken finnes. Stipendkomiteens medlemmer har ingen mulighet til å vite hvem av søkerne som er medlemmer eller ikke i NoDa, eller andre organisasjoner for den del.

9.3 Maktkonsentrasjon I: Rådet erstatter Utvalget for statens stipender og garantiinntekter

Utredningsgruppa foreslår at rådet skal overta ansvaret og oppgavene til Utvalget for statens stipender og garantiinntekter, og at sistnevnte nedlegges. Det er et forslag som innebærer en radikal maktkonsentrasjon. For kunstnere er stipender og arbeidsinntekter fra arbeid de to største økonomiske bein man står på. Å samordne styringen av disse to representerer uunngåelig en ensretting og innsnevring av kunstneres økonomiske overlevelsesrom. Se forøvrig pkt 9.6 under.

9.4 Maktkonsentrasjon II: Rådet overtar oppnevning av stipendkomite

Ikke bare vil utredningen flytte Utvalgets ansvar til rådet, de vil legge til mer, - gjennom forslaget om å flytte oppnevningen av stipendkomiteer fra 24 kunstnerorganisasjoner til rådet. Istedetfor dagens mer maktfordelende situasjon der økonomiske rammer og utvikling av ordningene ligger i ett organ (Utvalget) mens oppnevningene skjer fra et helt annet sted (organisasjonene). M.a.o. enda et forslag som øker maktkonsentrasjonen i rådet ytterligere i forhold til det bestående og velfungerende.

9.5 Maktkonsentrasjon III: Rådet overtar kvotefordelingen

Det tredje maktkonsentrerende grepet utredningsgruppa foreslår på stipendområdet er å avskaffe den demokratiske saksgangen i selve kvotefordelingen. Dagens modell er at departementet fastsetter fordelingen av stipend til de ulike kunstnergruppene på bakgrunn av forslag fra Utvalget, som igjen bygger på en høringsrunde blant organisasjonene. Begrunnet med at denne demokratiske prosessen som oftest ikke resulterer i de store endringer konkluderer utredningsgruppa med at *"rådet i fremtiden bør fastsette fordelingen av stipend til de ulike stipendkomiteene"* (s65). Denne kvotefordelingen er naturligvis noe organisasjonene er meget opptatt av og har mange meninger om. NoDa mener det er meget viktig at kunstnerorganisasjonene også i fremtiden blir hørt med sine synspunkter på den foreslåtte kvotefordelingen, det er en årlig kilde til informasjon fra kunstnerne til myndighetene om stipendsituasjonen.

9.6 Sammenheng mellom stipend og prosjektstøtte?!

Hovedargumentet utredningsgruppa benytter for å grunngi at Utvalget skal nedlegges og oppgavene flyttes til rådet, er at *"Utredningsgruppen ser det som viktig at prosjektstøtte og individuell kunstnerstøtte ses i sammenheng"* (s65). Det er et himmelropende standpunkt, som avkrever en nøye redegjørelse. På dette punktet begynner det å bli vanskelig å ta utredningsgruppen seriøst. *Hvorfor* skal stipend og prosjektstøtte ses i sammenheng? -Ikke begrunnet. *Hvordan* skal de ses i sammenheng? -Ikke belyst. *Hva slags* praktiske konsekvenser ser gruppa for seg at det skal få? -Ikke berørt. Skal det påvirke hvem som får stipender? Hva da med den uavhengige skjønnsvurderingen i stipendkomiteene? Skal man søke å treffe de samme kunstnerne med stipender ("forskningsmidler") og med prosjektfinansiering ("arbeidsinntekt"), - og isåfall hvorfor? Eller er det nettopp dette man skal unngå, - og isåfall hvorfor? Stipendinstituttet og prosjektstøtte er vidt forskjellige økonomiske strukturer med helt ulike formål. Mens det ene skal besørge forskning, skal det andre besørge produksjon, og det burde etter vårt skjønn nettopp være et poeng å holde disse separert fra hverandre. Utredningen gir ikke svar på noen av spørsmålene som reiser seg, og det forblir en gåte for NoDa hva gruppa tenker når de anbefaler å se disse to strukturene i sammenheng.

9.7 Ett utvalg for alt?

Utredningsgruppen fornekter seg ikke fra å slippe enda en bombe av maktkonsentrasjon, - de vurderer om ikke stipendtildelingene og prosjektstøtten kunne behandles av ett og samme fagutvalg. Det betyr at de samme få personer får kontroll over de to avgjørende kildene til kunstneres økonomi. Gruppen konkluderte med å anbefale at det bør bli to ulike komiteer, men i første rekke fordi *”arbeidsbelastningen for enkelte av fagutvalgene rett og slett vil bli for stor”* (s63). Dernest anfører de at det *”til en viss grad er behov for ulik type kompetanse”* (s63). Og for det tredje nevner de at *”Egne stipendkomiteer vil dessuten sikre en bedre fordeling av makten mellom ulike fagpersoner i det norske kunst- og kulturfeltet.”* (s63). At ikke maktkonsentrasjonen i seg selv var tilstrekkelig til å la være å forfølge tanken, avslører at maktspredningsprinsippet som lå i mandatet har befunnet seg langt nede på lista til utredningsgruppa.

9.8 Forslagsmulighet sikrer ikke maktspredning

Utredningsgruppas eneste forslag på stipendområdet som har et skinn av maktspredning ved seg er anbefalingen om at den foreslåtte databasen for fagutvalgsmedlemmer, der alle kan spille inn forslag, også kan omfatte forslag til stipendkomiteekandidater. Men sorteringsprosessen vil jo ligge godt skjult i fagadministrasjonen og beslutningen i rådet, så utredningen tøyser prinsippet langt når den påstår at en forslagsmulighet vil *”således sikre maktspredning”* (s65).

10. Anbefaling nr 10. AVVIKLING AV POST 74

Som forventet anbefaler utredningen en gjennomgang av tiltakene på post 74, for å identifisere dem som i mindre grad er relevante for kunstfaglig vurdering og flytte dem ut til andre budsjettområder. Dette ser NoDa positivt på. At utredningen går så langt som å foreslå avvikling av post 74, er ikke udelt positivt. NoDa er opptatt av å bevare intensjonene bak post 74, nemlig at tilskuddene ikke skal være tidsavgrenset og ha en viss stabilitet fra år til år.

10.1 Delegert forvaltning mobiliserer kunstfaglig skjønn i faste tiltak

En del virksomheter med kunst- og kulturfaglig innhold kan være delvis begrunnet i andre legitime politiske /samfunnsmessige hensyn, det kan være distriktspolitikk, mangfoldspolitikk, politikk for barn og unge, eller annet. Politikerne har en selvsagt rett til å opprette slike tiltak. I den videre forvaltningen av de fleste slike tiltak ønsker NoDa at det involveres kunst- og kulturfaglig skjønnsvurdering, det mener vi er et viktig prinsipp ved all bruk av offentlige penger til kunstformål. Vi mener at fagutvalgssystemet i Kulturrådet egner seg best til å kunne behandle tilskudd av enhver art som krever slik vurdering. Dermed mener vi at delegert forvaltning til kulturrådet er å foretrekke fremfor forvaltning av departementet alene, for mange virksomheter med kunstfaglig innhold. I lys av dette, og med de nye retningslinjene til grunn, mener NoDa i utgangspunktet at den delegerte forvaltningen gjennom post 74 er en hensiktsmessig innretning.

I kap 6.4 Andre oppgaver på side 72 spekulerer utredningsgruppen løst over utviklingen, og nevner muligheten for mye mer delegert forvaltning i fremtiden, - som forvaltning av institusjonstilskudd. Dette er interessante tanker, og vil etter hva vi kan skjønne ta Norge i retning av England og Arts Council der. Uten å ha noe standpunkt til dette konkret, mener NoDa på generelt grunnlag at det er hensiktsmessig og ressurseffektivt å benytte seg av den relevante og grundige fagkompetansen som Kulturrådet besitter i forvaltningen av kunstfaglige tiltak.

10.2 Lukker et fleksibelt handlingsrom

Utredningens forslag tvinger frem en økt avstand i forvaltningen mellom virksomheter i samme kunstfelt. På den ene siden tiltak som skal vurderes strengt kunstfaglig, og på den andre siden tiltak som ble/blir prioritert av politikere, med eller uten et innslag av politisk begrunnelse. NoDa er usikker på om det er smart å avskaffe dette fleksible rommet mellom det kunstfaglige og andre

samfunnshensyn. Døra lukkes helt for politikernes mulighet til å influere over bevilgningene til disse faste virksomhetene, og til å prioritere opprettelsen av nye enkelttiltak. Det vil føre en økende mengde mindre virksomheter med kunstfaglig innhold over på departementets poster. Alle kunst- og kulturtiltak som våre demokratiske organer måtte ønske å sette i gang eller støtte, må bli postert under departementet og forvaltet av departementet, ved en avskaffelse av post 74. Innen kulturfondet skal ikke politikere ha noen innflytelse på enkelttildelinger. En slik utvikling mot en mer splittet forvaltning vil være kontraproduktivt for en helhetlig forvaltning av tiltak innen kunstfeltene, som er motivet utredningen legger til grunn for avskaffelse av post 74.

10.3 Forutsetter at Kulturfondet får nytt formål om ordinær driftstøtte

Utredningen mener det er liten forskjell mellom en del tiltak under kulturfondet og mange av driftstilskuddene på post 74, og mener det blir mer helhetlig forvaltning ved å samle alle tiltak i én post, post 55, - det vil altså bety at alt blir lagt innunder Kulturfondets budsjetter. Da blir det samtidig underlagt kulturfondets lover og forskrifter, som i dag kolliderer vesentlig med 74-tiltakene. *”Denne løsningen forutsetter imidlertid at Norsk Kulturfond i fremtiden også kan brukes til å gi mer ordinær driftstøtte”* (s61). NoDa synes utredningsgruppa undervurderer denne eventuelle fundamentale endringen av Kulturfondets formål, og hadde forventet en mer grundig tilnærming til dette enn et par setninger som lettbeint konkluderer med at utredningsgruppa *”ikke ser de store betenkeligheter med en slik utvidelse av Norsk kulturfonds formål”*. Én utfordring vil være å unngå at virksomhetene med ordinær driftsstøtte over tid legger beslag på en stadig større andel av fondet, mens det prosjektbaserte /frie feltet får en svakere vekst. Et annet dilemma er forholdet til regelen om at mottakere av fast årlig statstilskudd ikke skal kunne søke kulturfondet, - hvordan stiller denne hovedregelen seg dersom slike mottakere allerede er inne i Kulturfondet?

10.4 Forutsetter en ny ordning/avsetning for driftsstøtte

Ved en eventuell avvikling av post 74 vil de faste tiltakene med kontinuerlig drift som skal flyttes til Kulturfondet måtte grupperes/kategoriseres i en eller annen form, eksempelvis gjennom en ny definert avsetning/ordning, innenfor hvert fagkapittel. De vil trenge sine egne retningslinjer, muligens kan man resirkulere en del av de ferske retningslinjene for 74-posten, som jo gjelder nettopp de samme tiltakene. Bl.a. inneholder de ferske retningslinjene fornuftige modeller for gradvis nedtrapping av faste tiltak som ikke lenger passerer den kunstfaglige skjønnsvurderingen. De faste virksomhetene må kunne forvente stabilitet og forutsigbare rammevilkår. I dette ligger også at det forventes at deres bevilgninger justeres for lønns- og prisvekst fra år til år. Fagutvalgene som skal behandle denne nye kategorien med faste tiltak, gjør nøyaktig denne jobben allerede nå, mens ”kategorien” heter post 74. Slik sett blir ikke forskjellen ved avskaffelse av post 74 så stor i praksis, i forhold til motivet om mer helhetlig forvaltning. Forskjellen vil ligge i at makten til å bestemme den totale økonomiske budsjettammen til de faste tiltakene vil flytte seg fra stortinget til rådet, samt at muligheten til enhver politisk innflytelse er fjernet.

10.5 Samle etablert infrastruktur på post 74 eller tilsvarende

Innenfor Kulturfondet idag finansieres det flere typer virksomheter som ikke egner seg for å driftes på midlertidig, varierende og usikker fondsstøtte, fordi et kontinuerlig driftsperspektiv er fundamentalt for virksomheten. Vi tenker bl.a. på infrastruktur som de etablerte regionale kompetansesentrene for dans og de større festivalene. Slike tiltak har vokst frem innunder Kulturrådets finansieringsordninger, utifra behov i de ulike kunstfeltene, og fyller i dag viktige funksjoner for de respektive kunstfeltene. Slike burde overflyttes til post 74 eventuelt legges til den nye ordningen der dagens 74-tiltak vil havne.

10.6 Innføring av 3-trinns støttestruktur under Kulturfondet

10.6.1 Flerårig finansiering optimaliserer virksomhetene

NoDa mener generelt at flere koreografer/kompanier burde få flerårige tildelinger, altså mer bruk av flerårig støtte. Lengre planleggingshorisonter utløser virksomhetenes potensiale bedre, det

genererer økt salg av hver produksjon, muliggjør avtaleinngåelser med samarbeidspartnere/arrangører, og det gir bedre posisjon i nettverksarbeid. Man reduserer problemet med oppløsning av prosjektorganisasjonen, og alle involverte får mer profesjonaliserte arbeidsvilkår. Mange aktører som har vært produktive gjennom tiår med prosjektfinansiering, har et sterkt behov for mer langsiktighet over finansieringen. Kulturdepartementet under den forrige regjeringen anerkjente dette i strategien "Dans i hele landet" (utgitt feb 2013): "Det er ønskelig å legge til rette for at flere dansegrupper kan få økt stabilitet og forutsigbarhet, enten gjennom basisfinansiering av frie scenekunstgrupper eller andre former for flerårig støtte."

10.6.2 Tre-trinnsmodell

Enger-utvalget foreslår i Kulturutredningen 2014 en modell for kulturfondets ordninger som NoDa støtter: *"Et annet grep som kan være interessant (...) i denne sammenheng er å utforme støtteordningene etter en to- eller tretrinnsmodell, hvor støtte gis på et kortvarig, middelslangt og langvarig grunnlag. En slik innretning av støtten kan fungere som en "kvalitetstrakt", ved at vellykkede kortvarige prosjekter blir en forutsetning for mer langvarig prosjektstøtte og dette igjen for driftsstøtte."* (kap 13.4, s295)

Langvarig - "driftsstøtte"

Den sistnevnte kategorien i sitatet over ("driftsstøtte") eksisterer ikke i dagens system. Dersom forslaget om å flytte de faste tiltakene fra post 74 til kulturfondet tas til følge, vil det etableres nettopp et slikt type tredje trinn. NoDa har flere ganger uttrykt at enkelte av de mest etablerte og produktive kompaniene/kunstnerne i basisordningen bør vurderes for en annen ordning der de får lengre tidshorisont enn 4 år. Dette kan eksempelvis være en 10-årig ordning, eller aller helst en fast finansiering med jevnlike vurderinger. Ved en eventuell avskaffelse av post 74 og etablering av en ordning for driftsstøtte under Kulturfondet, vil vi be om at basiskompanier vurderes for inkludering i denne. Basisfinansieringsordningen har dessuten i dag en maks bevilgningsperiode på 12 år per kompani/koreograf, slik at det meget snart tvinger seg frem et valg av vei videre for de første kompaniene som ble tatt opp i ordningen.

Middelslangt - "langvarig prosjektstøtte"

Basisfinansieringen er dagens flerårige ordning for noen få av dem som har vist høy kvalitet og høy produksjon over lang tid, der man kan søke om prosjektstøtte for inntil 4 år. NoDa ønsker en mer fleksibel og nyansert basisfinansiering med henblikk på beløpsnivå, og varighet. Målet er økt langsiktighet til flere etablerte kunstnerskap. Vi ser for oss at en ny og mer nyansert basisfinansiering blir tyngdepunktet i Kulturrådets finansieringsmodell for dans, der de fleste etablerte koreografer/kompanier med jevn virksomhet vil være inkludert. Det vil innebære en viss vektforflytning ifra prosjektstøtteordningen, som i dag er volum-ordningen på feltet.

Kortvarig - "prosjektstøtte"

Prosjektstøtteordningen vil ved ovenstående modell fokusere enda tydeligere på enkeltstående prosjekter, koreografer som ikke har kontinuerlig virksomhet, unge kunstnere, eksperimentering, tilveksten til feltet, m.m.

NoDa er meget positiv til en innføring av en tre-trinnsmodell i kulturfondets ordninger.

11. Anbefaling nr 11. AVVIKLING AV POST 56

Vi har ingen formening om hensiktsmessigheten av post 56, da det for oss har vært uklart hvorfor noen med flerårige tildelinger ligger her, mens andre ligger på post 55. Oss bekjent har det liten praktisk betydning, i og med at det også idag gis mange flerårige bevilgninger over post 55. Se for øvrig pkt 10.4-10.6, om behovet for ordninger for langsiktig støtte.

12. Anbefaling nr 12. OM FORENKLING OG SAMORDNING, - aka REDUSERING

Utredningsgruppa ser det *”som svært viktig at rådet ser på muligheter for forenklinger i og samordning av ordninger.”* Med andre ord at rådet reduserer antallet ordninger, og det samme skal ifølge utredningen gjelde for stipendordningene og –komiteene. Hva som gjør dette *”svært viktig”* er imidlertid ikke lett å finne dekning for i utredningen.

12.1 Nedenifra-perspektivet

Den spinkle retorikken utredningsgruppa benytter for å legitimere reduksjonene er at kunststøttesystemet ikke må være *”unødig komplisert og dermed uoversiktlig og tidkrevende, for dem som skal søke støtte”* (s52). Og senere: *”en enkel struktur bidrar til oversikt og transparens for den enkelte søker”* (s65). Hvis utredningsgruppa hadde tatt seg bryet med å se dette fra kunstnerens/søkerens ståsted (hvilket er en gjennomgående mangelvare i utredningen), ville de sett at de relevante ordninger allerede er oversiktlig. Eksempelvis for dansekunstnere av alle slag og sjangre, skapende som utøvende, er det i dag bare én – 1- stipendkomite å søke til. Av kulturfondets 47 ordninger er bare en håndfull relevante for dansekunstnere: Er det et forprosjekt jeg skal utvikle ideen til, søker jeg forprosjektordningen. Er det produksjonsmidler jeg trenger, søker jeg prosjektstøtten, eventuelt også basisordningen om jeg er etablert og har nok prosjekter til fire år. Er det midler til å spille forestillinger jeg ønsker, da søker jeg gjestespillordningen (formidling). Er jeg derimot en arrangør søker jeg arrangørstøtteordningen, og driver jeg et regionalt kompetansesenter for dans, ja da søker jeg ordningen for - regionale kompetansesentre for dans. Og det var alle ordningene under fagkapitlet for scenekunst, - oversiktlig og ukomplisert.

12.2 Ovenifra-perspektivet

Så hvor ligger problemet med oversikt? Jo, sett ovenifra, slik utredningsgruppa gjør det. Sett gjennom perspektivet til administrator. I stedet for å anvende et nedenifra-perspektiv, et brukerperspektiv, sitter de høyt oppi tårnet og teller ordninger. Derfra ser de bare en skog, der de burde sett forskjellige trær. Ikke desto mindre er det et påstått argument om *”søkerens beste”* som de skyver foran seg for å legitimere en reduksjon i ordningene.

Mange steder i utredningen nevnes tallet 47, som er det sammenlagte antallet ordninger under Kulturfondet. Budskapet er at dette er et (for) høyt tall. Ordningene som finnes i dag er resultater av en utvikling der identifiserte behov av og til leder til nye ordninger, enten det skjer gjennom politikeres vedtak eller kulturrådets egne prioriteringer. Dette er også beskrevet på side 25 i utredningen. Både kunstnere, politikere og rådet bidrar til at ordningene er i kontinuerlig utvikling, i forsøk på å tilpasse dem til de ulike feltenes behov til enhver tid. Ordninger faller også bort, eller samordnes, slik f.eks. rådet gjorde ifjor med de to tidligere ordningene for koreografiutvikling og scenetekst, som de fusjonerte til dagens forprosjektordning. Det viktige for kunsten er hvilke ordninger som eksisterer i forhold til behovene i feltet, og ikke hvilket tall de tilsammen utgjør. Du må åpenbart sitte på toppen av det hele for å mene at det er sentralt å legge sammen alle ordninger på alle kunstfelt tilsammen, for så å bruke spalteplass og strategisk tankekraft på selve dette tallet. Et administrativt motivert grep om å regulere selve tallet på ordninger totalt, er ihvertfall ikke forankret i kunstens behov.

”Forpliktelsen til å forenkle kan av og til komme i konflikt med kunstfeltenes og interesseorganisasjonenes egne ønsker om synlighet og anerkjennelse gjennom dedikerte ordninger og kvoter forbeholdt det kunstfeltet de representerer.” (s52). At en eventuell reduksjon av ordninger vil bety konflikt med kunstfeltene har nok utredningsgruppa rett i. Poenget punkterer imidlertid samtidig utredningens tidligere anførte argument om at forenklingen er av hensyn til søkerne. Hvem er søkerne? Kunstnerne. Hvem er kunstfeltene? Kunstnerne. Hvem er interesseorganisasjonene?

Kunstnerne. Utredningsgruppa påstår altså at støttesystemet må forenkles for kunstnerens skyld, samtidig som de innrømmer at dette er i konflikt med kunstnerens egne ønsker.

12.3 Skreddersydde ordninger bør ikke rasjonaliseres bort

De ulike ordningene vi i dag har på scenekunstmrådet har vokst frem som skreddersydde svar på konkrete behov i feltet. De stimulerer og ivaretar ulike spesifikke hensyn, og det er meget viktig å opprettholde de ordningene som er i dag. Siden dansekonsten avhenger av Kulturrådet er NoDa svært opptatt av at ordningene i Kulturrådet skal fungere optimalt for kunstarten. NoDa mener generelt at spesifikke ordninger for dansekonst er hensiktsmessig. Det ivaretar fagkompetanse omkring utfordringer og behov spesielle for dans, og det besørger et helhetlig blikk på dansekonstbransjen. Egne ordninger er også en forutsetning for å kunne føre statistikk over utviklingstrekk, og for å kunne føre en offentlig politikk for dansekonst.

Andre beveggrunner av generell karakter for å være varsom med å slå sammen ordninger, utvalgs- og komiteestrukturer, er kapasitetsbegrensninger og kompetansekrav. Det viktigste er å ivareta kompetente vurderinger som gir legitimitet, og da kan man ikke ha så vidtfavnende ordninger/komiteer at det går på bekostning av tilstrekkelig tung og bred kunstfaglig kompetanse på feltet(ne) som skal behandles. Eksempelvis ville en "samordnet" hovedordning for prosjektstøtte til teater og dans blitt både for omfattende og mangslungen til at det ville vært mulig å yte en adekvat og forsvarlig behandling.

12.4 Forslag til reduksjon i søknadsveldet, og bedre omløp av forestillingene

NoDa har et forslag til en forenkling vedr. kulturrådsordningene, og det er å innføre opsjoner på spillemidler, som vil kutte saksbehandling og føre til flere visninger per produksjon. Med "spilleopsjoner" mener vi en mekanisme som innebærer at et tilsagn om produksjonsmidler fra Kulturrådet samtidig kan gi opsjoner på x kr i spillemidler (gjestespillmidler). Hensikten bak er todelt; å spare både kunstnerne og kulturrådets administrasjon og fagutvalg for søknadsrundene knyttet til gjestespill, og å tilrettelegge for økt antall visninger per produksjon. Det blir færre søknader, mindre administrasjon og smidigere turneplanlegging. Se egen og grundigere beskrivelse i vedlegg til dette høringssvar.

13. Anbefaling nr 13. HOVEDREGELN OM INSTITUSJONERS ADGANG TIL Å SØKE KULTURFONDET

NoDa støtter helhert utredningens anbefaling om å opprettholde hovedregelen, om at institusjoner som mottar fast årlig tilskudd ikke skal kunne søke prosjektmidler fra Kulturrådet. Den knappe, ustabile og usikre tilgangen på prosjektmidler fra Kulturrådet utgjør eksistensgrunnlaget for at vi har ikke-institusjonell kunstproduksjon. Da blir det urimelig at institusjoner som allerede har faste årlige statstilskudd, også skal få tilgang til denne pengesekken for å toppe budsjettene sine. Samarbeid med det frie feltet er positivt, men ved et samarbeid er det den frie gruppen/aktøren som bør søke midler fra Kulturrådet, og som de selv beholder den økonomiske råderetten over. Den frie gruppen må selvsagt også ha likeverdig kunstnerisk innflytelse over produktet, som den samarbeidende institusjon. NoDa støtter utredningsgruppa når den "legger til grunn at institusjonenes utgifter i forbindelse med samarbeidsproduksjoner normalt må kunne dekkes innenfor institusjonenes rammetilskudd" (s62). Samtidig støtter vi utredningsgruppas forbehold om at "gode og kreative søknader utenfor virksomhetens kjerneområder (...) i visse tilfeller bør kvalifisere for unntak" (s62). Det bør forbli slik at det er den ikke-institusjonelle kunsten som skal søke på, leve av og råde over prosjektmidlene i Kulturfondet. Hovedregelen må bestå.

14. Anbefaling nr 14. OM FoU OG EGENINITIERT TILTAK, - BESTILLER OG UTFØRER

NoDa er positiv til økt vektlegging av FoU-arbeidet, og støtter at det trengs mer kunnskap om midlene som blir fordelt av råd og utvalg år. NoDa ønsker blant annet mer kunnskap om arbeidslivstematikk i den utenom-institusjonelle sektoren, slik som bl.a. arbeidsmiljø, inntektsnivåer, antall arbeidede årsverk, lønnsmasse, antall unike personer som sysselsettes, osv. Ved at kulturrådet tar i bruk elektronisk søknads- og rapporteringssystemer, er det vårt håp at noen slike parametre skulle kunne inngå i rapporteringen, for siden å kunne utarbeide statistikker.

NoDa støtter generelt anbefalingen om at fagadministrasjonen skal innta en bestillerrolle og ikke en utførerrolle, men vil tilføye at også FoU-enheten i fagadministrasjonen er viktig å ivareta. Vi tror det styrker kulturrådet, og derfor indirekte kunstproduksjonen, å ha et dyktig kompetansemiljø på FoU internt på huset.

15. Anbefaling nr 19. DET INTERNASJONALE OMRÅDET

NoDa er enig i utredningens refleksjoner i kap 6.2 Oppgaver på det internasjonale området, s 71. Det er åpenbart at mange av prosjektene som støttes av kulturfondet har en "internasjonal dimensjon", selv om kulturfondet tradisjonelt *"ikke skal nyttes til prosjekter internasjonalt"*. NoDa finner det naturlig og i pakt med dagens virkelighet at Kulturrådet *"ikke bare har ansvar for å fremme kunstneres og kulturaktørers nasjonale aktiviteter, men skal se helhetlig på behovene i kunstfeltet uavhengig av nasjonale skillelinjer."* I tråd med dette finner NoDa det også naturlig at Kulturrådet har en rolle som rådgiver for Kulturdepartementet på det internasjonale området, sammen med øvrige aktører. Utredningen anfører at de syv ulike organisasjonene som forvalter Utenriksdepartementets reisestøtteordninger gjør dette godt, og at modellen åpenbart bidrar til maktspredning. Derfor konkluderes det med at det *"ikke er noe påtrengende behov for at det ses nærmere på strukturen med separat forvaltning av reisestøtteordningene og Norsk Kulturfond"*. NoDa deler dette synet, og vil fremheve at for scenekunstens vedkommende er det vår oppfatning at Danse- og Teatersentrum forvalter oppdraget med reisestøtteordningen på en god måte. Samtidig slutter vi oss til utredningsgruppas påpekning om at *"det er viktig at Kulturrådet samarbeider tett med organisasjonene som forvalter Utenriksdepartementets reisestøtteordninger, for å unngå overlappende saksbehandling og for å utnytte kompetanse og ressurser på en best mulig måte."*(s71)

16. Anbefaling nr 20. OM DELING AV KULTURRÅDET

Direktoratsoppgavene i Kulturrådet har blitt en større del av fagadministrasjonens virksomhet med årene, og da særlig med overførselen av oppgaver fra tidligere ABM-utvikling i 2011. Sekretariatsfunksjonene har også blitt flere, og fagadministrasjonen er i dag sekretariat for både Utvalget for statens stipend og garantiinntekter, Fond for lyd og bilde og Den Kulturelle Skolesekken. NoDa deler oppfatningen om at Kulturrådet som organisasjon i dag *"fremstår som mindre tydelig utad"* (s74).

Flertallet i utredningsgruppa erkjenner at *"Kulturrådets mange ulike oppgaver og strukturer bidrar til å gi et uoversiktlig bilde av virksomheten"* (s75)., men konkluderer basert på bl.a. *"hensynet til synergieffekter og best mulig utnyttelse av kompetanse og ressurser"* at dagens organisasjonsmodell bør videreføres. Mindretallet (Røyseng) vektlegger det prinsipielt forskjellige mellom armlengdesoppgaver og direktoratsoppgaver, og foreslår at *"Norsk kulturråd beholdes som armlengdesorgan"* mens direktoratsoppgavene *"skilles ut og flyttes til en ny direktoratsorganisasjon for kultursektoren"* (s76).

NoDa synes spørsmålet om deling av kulturrådet er vanskelig. Vi synes utydeligheten utad er problematisk, og vil derfor ikke avvise mindretallets forslag om en deling. Samtidig er det veldig viktig

å beholde et robust kompetansemiljø, og vi antar det er synergieffekter både faglig og merkantilt ved en samlet organisasjon. Det sistnevnte kan muligens oppnås uansett gjennom samlokalisering og fellesfunksjoner. NoDa har p.t. ikke konkludert i spørsmålet om deling av Kulturrådet.

”Det er ekstra utfordrende for forståelsen av Kulturrådets virksomhet at det kollegiale organet som forvalter tilskudd etter armlengdesprinsippet og fagadministrasjonenes mer direktoratspregede virksomhet, bærer samme navn.” (s74). NoDa mener at ideen om å gi selvstendige navn til det kollegiale organet og til fagadministrasjonen er smart. Det vil åpenbart bidra til å gjøre det kollegiale organets virksomhet tydelig for omverdenen, dersom det bærer sitt eget navn. NoDa er imidlertid ukomfortabel med utredningsgruppas forslag til navnsetting, og mener det vil virke sterkt forvirrende dersom fagadministrasjonen skulle beholde navnet Kulturrådet, som tradisjonelt har vært navnet forbundet med fagfellevirksomheten i utvalg og råd.

Med ønske om et godt og sterkt Norsk kulturråd for fremtiden,

Vennlig hilsen
Norske Dansekunstnere

Peder Horgen
Forbundsleder

1 vedlegg

Utfyllende beskrivelse av ideen om "spilleopsjoner"

lansert i møte med statssekretær Åmås og Norske Dansekunstnere 21.03.14.

Spilleopsjoner vil kutte saksbehandling og føre til flere visninger per produksjon.

Med "spilleopsjoner" mener NoDa en mekanisme (ikke en ordning, men en avsetning) som innebærer at et tilsagn om produksjonsmidler fra Kulturrådet samtidig gir opsjoner på x kr i spillemidler (gjestespillmidler). Hensikten bak forslaget er todelt:

1) å redusere byråkrati på begge sider av bordet. Kunstneren slipper å skrive x antall søknader om gjestespill, og avvente en langsom saksbehandling, før han/hun kan inngå avtaler. (Mange sjanser til gjestespillinger må avslås av kunstner pga. tiden det tar med dagens system.) Administrasjon og fagutvalg i Kulturrådet får færre søknader å behandle. Det innsparer betydelig tid og penger på begge hold. Tiltaket vil slik representere en fjerning av "tidstyver" både for frie kunstnere og for Kulturrådet.

2) å øke antall visninger per produksjon. En opsjonsmekanisme vil sette kunstneren i stand til å arbeide med arrangører og kontakter, og inngå forpliktende avtaler om spillinger andre steder enn premierestedet. I stedet for å vente på premieren, søke gjestespillmidler, og vente på svar før avtaler kan inngås, er poenget å muliggjøre at kunstneren kan inngå slike avtaler tidlig. Med opsjonsmekanisme kan arbeidet med å skaffe visningssteder starte allerede i det tilsagn om støtte er gitt. Ved å korte ned tiden mellom premiere og etterfølgende spillinger reduseres behovet for (og kostnadene til) gjenopptakelsesprøver og overtakelsesprøver. Ved at konkrete spillejobber og –datoer blir kjent på et tidligere tidspunkt enn i dag kan koreografen i større grad sikre seg en intakt prosjektgruppe, ved at alle involverte kontraheres for fremtidige spilledatoer og ikke bare for produksjonsfasen fram til premieren.

Til grunn for forslaget ligger en aksept for at den grundige behandlingen prosjektet får i Kulturrådets organer gjennom den ordinære søknadsfasen om produksjonsmidler, er tilstrekkelig kvalitetsvurdering. Dersom prosjektet passerer dette nåløyet og får eksempelvis en million for å bli produsert, så legger vi altså til grunn at det også fortjener å vises, og ikke trenger nye vurderingsprosesser og godkjenninger for å motta de småbeløp som er nødvendige for å få gjennomført ulike gjestespill.

En slik opsjonsmekanisme vil definitivt lette hverdagen og virksomheten for aktørene i det frie kunstfeltet. Den vil skape bedre flyt i prosjektene. De mest etablerte som kan selge på navnet sitt, hvor arrangøren ikke må vente til forestillingen er ferdig for å bestemme seg, vil høste den største tidsgevinsten i form av mer kompakt løp mellom premiere og videre gjestespill.

Opsjonen på gjestespillmidler utbetales bare når og dersom produksjonen faktisk får avtale(r) med teatersjefer/arrangører om spilling. En koreograf/produksjon som klarer å skaffe mange spillinger vil kanskje benytte hele potten hun er blitt tildelt av spilleopsjonsmidler, mens en koreograf/produksjon som ikke får gjort avtaler med noen som vil kjøpe produksjonen ikke vil benytte sine opsjoner i det hele tatt. Ubrukte midler blir liggende i avsetningen/ i Kulturrådet.

Retten til opsjonsmidler kan for eksempel knyttes til produksjonstilsagn over et visst beløpsnivå. Størrelsen på spilleopsjonsmidlene kan være relativ til størrelsen på produksjonstilsagnet. Det kan settes et beløpstak på støtte som utbetales per gjestespill. Det kan også settes en tidsavgrensning på når opsjonene må benyttes innen, før retten tapes.